

طرح درس تاریخ ایران از ایلامی ها و آریایی ها تا پایان دوره هخامنشی ها

این درس چهار واحد است و در هر هفته دو جلسه تشکیل می شود. دانشجویان در طی شرکت در کلاس های این درس، با فلات ایران و چگونگی شکل گیری تمدن در آن آشنا شوند و تحولات سیاسی و فرهنگی تمدن هایی که به وجود آمدند به ویژه تمدن ایلام، را درک کنند. با آیین زردشت و سپس مهاجرت آریایی ها آشنا شوند. بتوانند تحولات سیاسی اجتماعی دولت های ماد و هخامنشی را تبیین کنند و نقش این دولت ها را در تاریخ و تمدن ایران و جهان آن روز درک و توصیف کنند.

کلیات

تقسیمات تاریخ ایران و جهان آب و هوای ایران.

فلات ایران، جغرافیای طبیعی ایران

پیدایش جامعه و تمدن ایران

ایلام

جغرافیا، قلمرو مشخصات، نژاد

سلسله آوان- گوتی ها

سلسله سیمشکی- اپرتی- کاسیان فترت دوم

هورپتیل- سلسله ایگ هلگی

سلسله شوتروکی ها

ایلام نو

ایلام و بین النهرین

نحوه حکومت- زبان و خط- دین

کاهنان- معابد- مراسم مذهبی- قانون- هنر و معماری

آریایی ها- زردشت

خاستگاه و سرزمین اولیه اقوام هند و اروپایی

مهاجرت آریایی ها به ایران- مسیر مهاجرت- ایرانویج- نام ایران

سکاها- کیمیریان- اورارتوها

زردشت و تاثیر او بر جامعه ایران

مادها

نام- قلمرو- پادشاهان

مانناها- دیاکو - فرورتیش

هوخستره- ایشتیگو

طبقات اجتماعی، باورها و اعتقادات مادها- هنر، خط و زبان، سپاه

هخامنشی ها

منشاء- سکونت گاه های اولیه- قبایل و شعبات

خاندان کمبوجیه و به قدرت رسیدن کوروش کبیر، اقدامات کوروش

کمبوجیه - مصر

داریوش

خشایارشا

اردشیر اول

خشایارشای دوم- سغدیان- داریوش دوم

اردشیر دوم- اردشیر سوم- یونان

داریوش سوم- اسکندر- فروپاشی حکومت هخامنشیان

قانون، دین، سازمان اداری

ارتش و سپاه- قضاوت

هنر - خط و زبان ، نظام خبری

گاه شماری، اقتصاد ، تعلیم و تربیت

منابع

ایلام

آمیه، پیر(۱۳۷۲) تاریخ ایلام، ترجمه شیرین بیانی، تهران: دانشگاه تهران.

مجموعه نویسندگان (حریریان محمود و دیگران) (۱۳۷۷) تاریخ ایران باستان، ج اول، ص ۱۲۷ تا ۱۵۷، تهران: سمت.

مجیدزاده، یوسف (۱۳۷۰) تاریخ و تمدن ایلام، تهران: نشر دانشگاهی.

هینتس، والتر (۱۳۷۱) دنیای گمشده ایلام، ترجمه فیروز فیروزنیا، تهران: علمی و فرهنگی.

آریایی ها - زردشت

آشتیانی، جلال الدین (۱۳۸۱). زردشت، مزدیسنا و حکومت، تهران: سهامی انتشار.

آموزگار، ژاله (۱۳۹۰). زبان، فرهنگ، اسطوره، تهران: معین.

بهار، مهرداد. شمیسا، سیروس (۱۳۸۸). نگاهی به تاریخ اساطیر ایران، تهران: نشر علمی.

بویس، مری (۱۳۸۳). زردشتیان، ترجمه عسکر بهرامی، تهران: ققنوس.

_____ (۱۳۷۷). تاریخ کیش زردشت، ترجمه همایون صنعتی زاده، تهران: صفی علیشاه.

تفضلی، احمد (۱۳۷۶). تاریخ ادبیات ایران پیش از اسلام، به کوشش ژاله آموزگار، تهران: سخن.

تفضلی، احمد، ژاله آموزگار (۱۳۷۰). اسطوره زندگی زردشت، بابل: کتابسرای بابل.

فره وشی، بهرام (۱۳۷۴). ایرانویج، تهران: دانشگاه تهران.

قرشی، امان اله (۱۳۷۳). ایران نامک، نگرشی نو به تاریخ و نام ایران، تهران: مولف.

کریستن سن، آرتور (۱۳۷۶). مزدا پرستی در ایران قدیم، برگردان ذبیح اله صفا، تهران: هیرمند.

مالوریج پ (۱۳۵۳). تاریخچه تحقیقات در مسئله هند و اروپایی، ترجمه مسعود رجب نیا، تهران: انجمن فرهنگ ایران باستان.

مجموعه نویسندگان (حریریان محمود و دیگران) (۱۳۷۷). تاریخ ایران باستان، ج اول، از ص اول تا ۱۲۷ تهران: سمت.

ماد و هخامنشی

احمد وند، شجاع. اسلامی، روح اله (۱۳۹۷). اندیشه سیاسی در ایران باستان، تهران: سمت.

اومستد (۱۳۴۰). تاریخ شاهنشاهی هخامنشی، ترجمه محمد مقدم، تهران: ابن سینا.

بریان، پیر (۱۳۷۸). امپراطوری هخامنشیان از کوروش تا اسکندر، ترجمه مهدی سمسار، جلد اول و دوم، تهران: زریاب..

- بیانی، شیرین (۱۳۸۵). تاریخ ایران باستان، از ورود آریایی ها به ایران تا پایان هخامنشیان، تهران: سمت.
- بویس، مری (۱۳۷۵). هخامنشیان، ترجمه همایون صنعتی زاده، ج دوم، تهران: قدس.
- پیرنیا، حسن (مشیرالدوله) (۱۳۴۴). ایران باستان، تهران: کتابخانه ابن سینا.
- داندامایف (۱۳۷۳). ایران در دوران نخستین پادشاهان هخامنشی، ترجمه روحی ارباب، تهران: علمی و فرهنگی.
- _____ (۱۳۶۶). تاریخ اقتصادی و سیاسی هخامنشیان، ترجمه میر کمال نبی پور، تهران: نشر گستر.
- دیاکونوف، ا.م. (۱۳۷۷). تاریخ ماد، ترجمه کریم کشاورز، تهران: علمی و فرهنگی.
- رجبی، پرویز (۱۳۹۱). ایلامیها و آریاییها تا پایان دوره هخامنشی، تهران: پیام نور.
- زرگر نژاد، غلامحسین (۱۳۶۵). تاریخ سیاسی اجتماعی ایران قبل از اسلام، از ص ۱ تا ۱۵۰، تهران دفتر برنامه ریزی آموزش و پرورش.
- زرین کوب، عبدالحسین (۱۳۶۴). تاریخ مردم ایران قبل از اسلام، تهران: امیرکبیر.
- عبدی، کامیار (۱۳۷۲). واریسی دوره ماد، مجله باستانشناسی و تاریخ، مرکز نشر دانشگاهی، شماره ۱، سال هشتم پاییز و زمستان.
- فرای، ریچارد (۱۳۷۳). میراث باستانی ایران، ترجمه مسعود رجب نیا، از ص ۱ تا ۲۱۹، تهران: علمی و فرهنگی.
- کمبریج (۱۳۸۵). تاریخ ایران دوره هخامنشیان، ترجمه مرتضی ثاقب فر، تهران: جامی.
- گیرشمن، رومن (۱۳۷۲). ایران از آغاز تا اسلام، ترجمه محمد معین، از ص ۱ تا ۲۲۵، تهران: علمی و فرهنگی.
- نلسون فرای، ریچارد (۱۳۸۰). تاریخ باستانی ایران، ترجمه مسعود رجب نیا، ص ۷۵ تا ۲۸۵، تهران: علمی و فرهنگی.
- ویسهوفر، یوزف (۱۳۸۶). ایران باستان از ۵۵۰ پیش از میلاد تا ۶۵۰ پس از میلاد، ترجمه مرتضی ثاقب فر، از ص ۱ تا ۱۵۳، تهران: ققنوس.
- هوار، کلمان (۱۳۷۵). ایران و تمدن ایرانی، ترجمه حسن انوشه، از ص ۱ تا ۱۱۷، تهران: امیرکبیر.